

(0/38)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

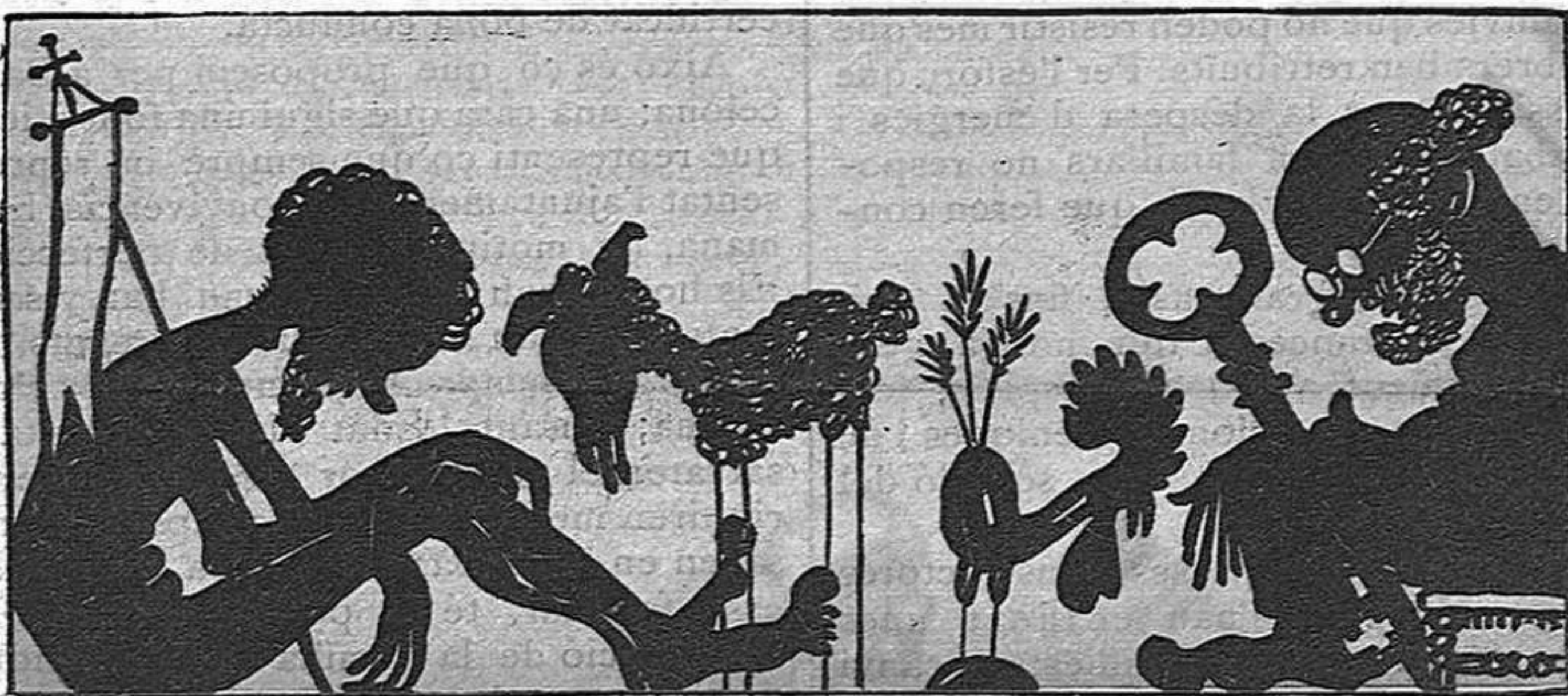
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

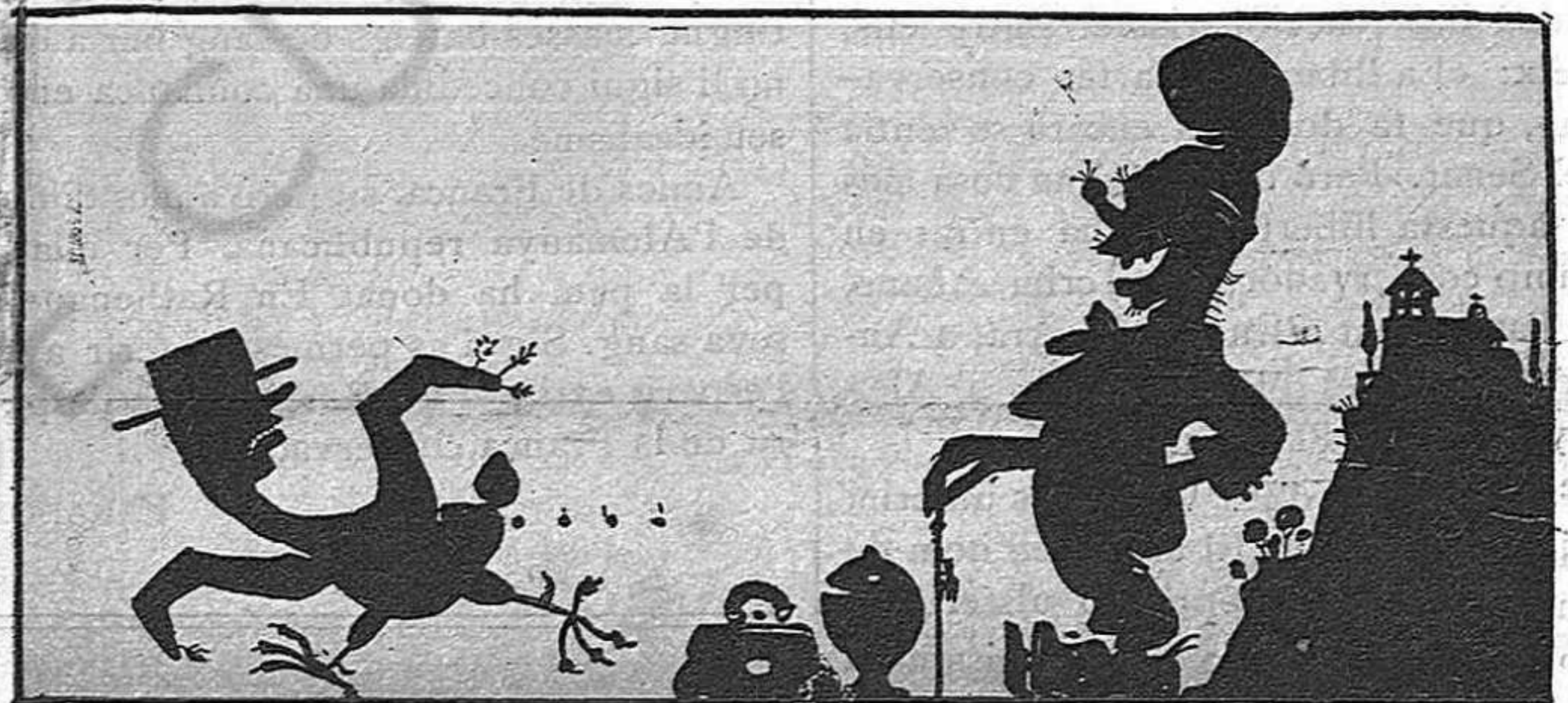
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
TELÈFON A. 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

COSES DE LA SETMANA

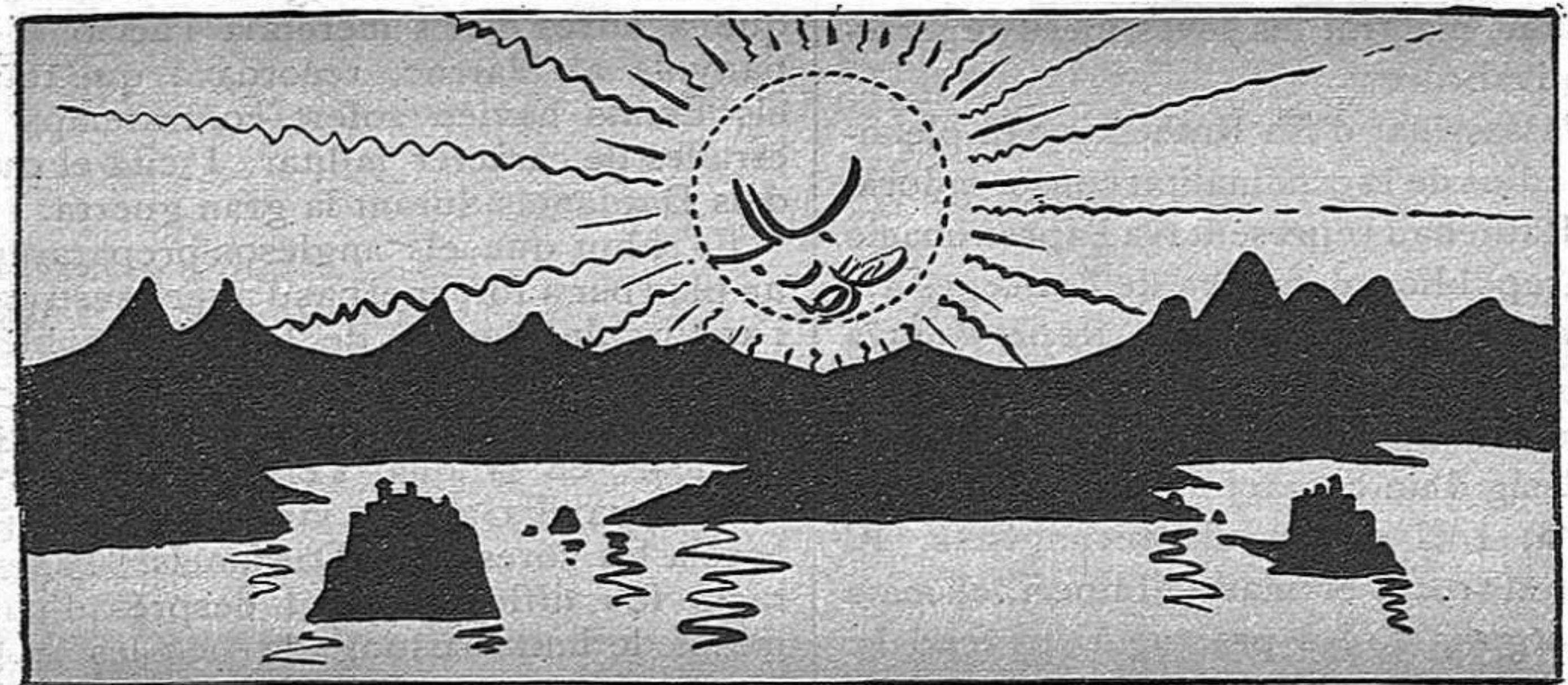
— Reposem una mica, Pere?..
— Sí, Joan, que ja estic cansat de tanta mandanga.

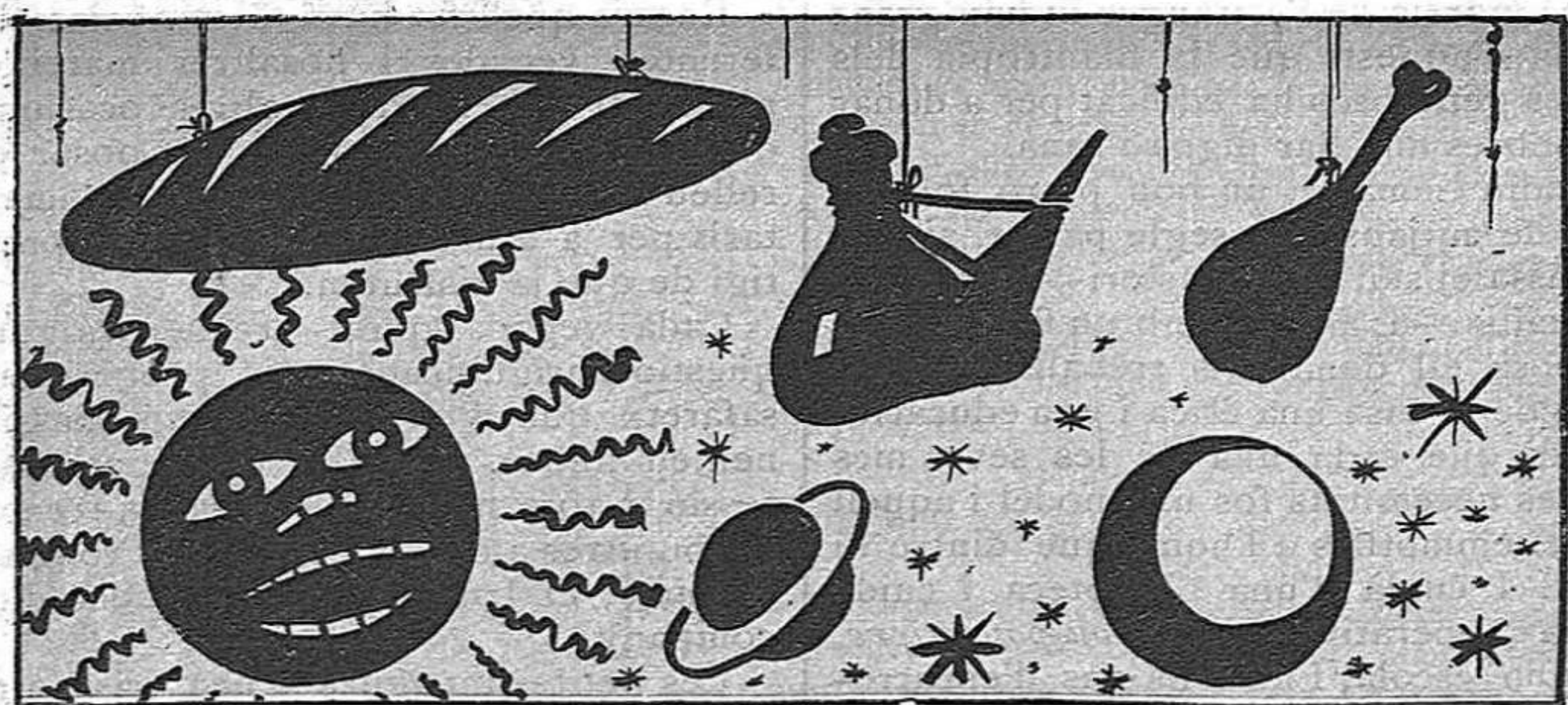
—No fugi, senyor. Total és una mica més car que a Barcelona.

La "Lliga" vol agafar peix

Què veu el sol del Marroc?... Desolació!

Les subsistències pels núvols...

... i el Govern treballant per al benestar del poble!

Política de cullera

Davant la revolta del jovent de la «Lliga» contra les orientacions, o les desorientacions, dels seus conductors, aquests han decidit realitzar grans actes. Fer actes, és la especialitat de la «Lliga». I ara, com en altres ocasions, l'acte més gros de tots serà un banquet.

Un banquet de sis mil coberts. O de vuit mil, o de deu mil, que sobre la xifra havem llegit versions diverses. Però de totes maneres, serà més nombrós que aquell altre del Parc Güell, on els coberts van ésser cinc mil. Els homes de la «Lliga» es superen sempre. Cada vegada que fan una cosa, la fan més grossa que la vegada anterior.

Política de banquet, política de cullera. Taula parada i uns quants discursos per damunt el bon tall i el bon vi. Després d'un àpat d'aquesta magnitud, queda provada, si res més no, la capacitat de Catalunya.

En aquestes condicions, anunciem per endavant que els vinents actes de la «Lliga» seran un èxit. La «Lliga» té èxits sempre. En fa col·lecció. És una col·lecció tan interessant com la de cap-i-cues.

Però l'èxit d'un banquet de milers de coberts no pertoca als directors de la «Lliga», sinó als tècnics de cuina i a l'exèrcit dels cambres. En l'àpat monstre de la «Lliga» triomfarà En Cullaret. Però aquí no es discuteix l'art d'En Cullaret, sinó la política d'En Cambó.

El crim conservador

En Lleó Daudet ha recollit en el seu llibre *L'estúpid segle XIX*, les frases, llocs comuns, del lèxic progressista. Amb el mateix procediment, se podrien recollir tots els llocs comuns del reaccionarisme. Entre ells, aquests: «La llibertat s'ha fet conservadora», que fa dos dies encara més sentia en el Senat. Però hi ha alguna cosa més que aquesta llibertat, que ha entrat en el camp conservador, i és el crim. Abans, amb l'assassinat d'En Jaurès. Ara, a Anglaterra, amb el d'En Wilson, i a Alemanya, amb el d'En Rathenau.

Se dirà que el d'En Wilson és un crim patriòtic. Concedit. El maten en nom de Irlanda i contra la repressió ulsteriana. Però els irlandesos no són precisament uns demagogs descreguts. Són catòlics, fanàticament catòlics, són creients en el dret romà, són republicans nominalment, per impossibilitat de trobar una dinastia irlandesa. I maten, malgrat la seva religiositat, malgrat les seves idees de jerarquia i d'ordre.

L'assassinat d'En Rathenau cau plenament dins de la criminalitat conservadora. En Rathenau representava l'aproximació a la república alemanya de la burgesia, i el maten els monàrquics. Representava la concepció civil de la nova Alemanya, i el maten els militaristes. Representava el desig d'un contacte internacional pacifista, i el maten els revangistes. El mata el 1914, el mata l'Imperi, el mata la burgesia de les prerrogatives feudals. Deu haver intervingut en la seva execució, fins l'odi al jueu. És, doncs, un crim conservador en les tres dimensions.

La desaparició d'En Rathenau ratifica tot el nostre pensament de la guerra i de la post-guerra. Aqueixa Alemanya que està assassinant als seus, siguin comunistes com En Liebknecht, siguin burgesos intel·ligents com En Rathenau, és la mateixa Alemanya que feu esclatar la guerra i que la va sostenir, apel·lant a totes les inhumanitats. Lo que els francesos nomenaven *les atrocitats alemanyes* tenen una solució de continuïtat amb aquests crims dels imperialistes. Les bales dels fusellaments de Liege, que començaren la guerra, són les mateixes bales que maten ara, en els carrers de Berlín, als mateixos alemanys preclars. La nostra recriminació és ara idèntica. Ales-

hores, defensavem an els pobles contra els imperialistes invasors. Ara defensem an els alemanys demòcrates contra els mateixos imperialistes, conspiradors.

Però tot això subratlla que la república alemanya no és pas un *camouflage*, com no ho va ésser la revolució. Creure això és l'error de França i ha estat l'error de molts francòfils. Hi ha una Alemanya democràtica i pacifista, que l'altra, l'Alemanya negra, està fusellant, i que ha tingut masses bateigs de sang per a que no li sigui concedida una confiança en el seu idealisme.

Amics de França, sí, però amics també de l'Alemanya republicana. Per ella, i per la pau, ha donat En Rathenau la seva sang. Sigui'n permès preferir avui l'esperit extint d'En Rathenau, a l'esperit de la França conservadora.

PARADOX

Els Dardanel·ls espanyols

No fa gaire temps que un diari de Madrid, contestant els agres comentaris que a altres diaris mereixia l'acció espanyola al Marroc, recordava que tots els Estats havien sofert contratemps i errades de caràcter militar. I cita el cas dels Dardanel·ls durant la gran guerra.

Es sabut que els anglesos prepararen un plan per a forçar el pas d'aquells estrets i arribar fins davant de Constantinoble, a fi d'obligar als turcs a capitular. Després del fracàs d'una primera temptativa per mar, en la qual s'enfonsaren nombrosos navilis aliats, vingué el desembarc a les vores dels Dardanel·ls. L'operació fou difícilíssima. I després d'uns mesos de lluita sostinguda per les tropes aliades en condicions desfavorables, es donà per fracassat el segon intent de forçar l'estret, i els aliats abandonaren al capdavant aquella estreta llenca de terra, que deixaren convertida en un immens cementiri.

L'exemple que citava el diari madrileny no serveix pas per a disculpar els homes que dirigeixen la política espanyola a l'Àfrica. Tots els Estats tenen fracassos i errors. Això és cert. Però en el cas de l'Estat espanyol, cal confessar que en la seva acció colonial tot són errors i fracassos. Aquí ja no es tracta d'un bon jugador que de tant en tant perd una jugada, sinó d'un jugador que les perd totes, sense excepció.

Encara hi ha una altra diferència fonamental entre el cas del Marroc i el cas dels Dardanel·ls. Els aliats, quan es convenceren que l'expedició de Galípoli havia fallat, que l'objectiu no podia ésser aconseguit, renunciaren a l'empresa. La

liquidació fou terrible, tant per la pèrdua d'homes com pel cost. Però liquidaren, i l'aixeta tràgica fou tancada d'un cop.

Això de tancar l'aixeta i de liquidar l'empresa, és lo que no acaba de fer al Marroc l'Estat espanyol. Els homes de Madrid volen i dolent. Tan aviat es mostren partidaris del protectorat pacífic com autoritzen noves i sagnants operacions militars. Una ferida greu, si és tancada a temps, no és tan funesta com la ferida crònica que raja a tota hora i que per ineptitud o per covardia ningú gosa a tancar.

FULMEN

L'imperialista.—Apa, que ja hi tornem a ésser!

El capellà.—No m'enredareu pas! Ja m'han picat els dits amb els marcs.

Cases barates per a obrers

Quan se parla de cases per a obrers l'esperit líric de nostra gent pensa tot seguit amb aquest ideal del bon burgès: la torreta. Totes les cases barates que s'han construït a Barcelona, ja per cooperatives, ja per empreses, ha sigut sempre a base de la casa familiar. És un ideal. La ciutat jardí és una bella cosa, però no és pràctica en nostres ciutats per a solucionar el problema de la manca de pisos i llur encariment. No ha sigut pràctica enlloc. Anglaterra que ha construït moltíssimes cases familiars se troba avui amb el problema tan aguditzat com nosaltres i així també Bèlgica.

Sobre ésser més car, resulta que per a disminuir el preu del terreny tenen de cercar-ne d'allunyats, massa allunyats, del centre de la població i de les zones industrials; ço que és una grossa extorsió pels que hi viuen i un dispendi constant en tramvies que no poden resistir més que els obrers ben retribuïts. Per l'esforç que necessiten, per la despesa d'energies i de cabals, les cases familiars no responen encara a la il·lusió que feren concebre.

En canvi el gran casal, fins la casa caserna dels francesos que nostra gent tan gràficament anomena *hospicis*, feta amb totes les condicions higièniques i de comoditat, pot i deu ésser la solució del problema.

Aquí nostres empreses constructores de cases barates n'han edificat unes 540 per a altres tantes famílies; en canvi una sola casa d'aquestes, ocupant tota una manzana de l'Eixamplis, fora suficient per a 1,000 o 1,500 famílies, segons el tipus que s'acceptés.

En cada manzana, ben folgado, poden construir-s'hi 32 cases de baixos i set pisos d'alçada. En cada replà pot haver-hi quatre pisos-habitació en unes, com en moltes de nostres cases, o sis pisos per a famílies més modestes. L'interior de la manzana, la zona no edificada, això que avui és tan lleig i brut en nostre Eixamplis, on s'hi veu aquella varietat de patis, terrats, magatzems, corral, fora transformat en un bell jardí, un jardí que comunicaria amb el carrer per a que servis per a jugar-hi els infants, avui que tan oblidats estan en nostra ciutat. En veritat no hi hauria pisos interiors perquè els davanters donarien al carrer, però els altres donarien a una plaça, a una bella plaça, plena de flors, d'arbres, on els crits de la quitxalla que hi jugarien l'ompliria d'alegria.

Això que proposem no és nou. En molts indrets de l'estranger hi han grans casals d'aquests que la filantropia dels homes generosos ha edificat per a donar als pobres una llar digna i sana.

Godin Lemaire, un bon patró fourierista de mitjans del segle passat, aixecà a Suïssa el seu Familiensteri—el palau de la família.—L'aixecà amb un fi moral; es proposà ell donar als treballadors per medi de la casa una ètica i una educació; i cuidà que cada una de les seves més petites necessitats fos un model i aquell model emmotllés a l'home que dintre hi vivia. I cuidà d'una biblioteca, i cuidà d'una cooperativa, i d'una *pou-poumiere*, i d'una escola; i no's fià pas d'encarregar als veïns la neteja d'escala, corredors i replans, sinó que ho encarregà a un cos ben organitzat, perquè per a ell era

essencial que la casa fos neta de fora perquè els veïns la tinguessin neta de dintre. I els que la vegegen ens contenen que sí, que sos habitants rivalitzaven en quin fora més endreçat; que la brutícia llavors era una falta greu, un acte d'insolidaritat, una abscència de moralitat. Segurament per això Anatole France digué que «si el vestit és la forma de l'home, l'habitació és la forma de les costums».

Si de la casa de Godin Lemaire, no n'hem sapigut res més més, en canvi hem sapigut de la fundació Peabody, 20 grans casals a Londres; de la fundació Rostchild, 4 grans casals a París; de la fundació Weil, i altres. En totes elles, se repeteix més o menys ço fet en el Familiensteri; i contenen amb biblioteques, servei de banys, restaurant econòmic, escoles, guarderia infantil, etc. La casa compleix un fi moral tan enlairat que fa dir an En Carrière que el fet d'ésser habitant de la fundació Peabody és ja un certificat de bona conducta.

Això és ço que proposem per a Barcelona; una casa que sigui una font ètica, que representi ço que sempre ha representat l'ajuntament i la convivència humana, un motiu constant de perfecció. Els homes han avançat quan han viscut junts, no quan han viscut disgregats, la civilització sempre ha sigut una flor ciutadana; durant l'Edat Mitja les ciutats salvaren el gran tresor espiritual i l'enriquieren mentre que els camps s'enfonsaven en la barbàrie. La casa aïllada, la casa familiar, té el perill sempre de la ruralització de la família i de l'individu, fa nàixer una hostil desconfiança; la casa de veïnat sanejada, alegrada, farà nàixer una germanor entre els homes. Tots els mals que l'indústria moderna ha fet, potser estan pagats de sobres al donar consciència als obrers de sa força al acoblar-los en les grans treballades.

Que és possible tot ço que proposem ho vàrem demostrar en nostre article anterior. I és possible sens fer grans sacrificis, sens necessitar de la heroicitat per a dur-ho a terme; que com M. Mangini—que ha fet una obra consemblant a Lió—poguem contestar, si ens pregunten quan hi perdem en la nostra obra: «Si hi perdessim no tindria cap mèrit».

DR. AGUADÉ MIRÓ

Com sempre

Encara que'l fet ha sigut senyalat diferents vegades i nosaltres mateixos n'hem fet comentaris en altres ocasions, convé insistir en la tasca de posar de relleu la conducta dels nostres parlamentaris per a ajudar al merescut desprestigi de que ja disfruten.

Cada vegada que's tracta d'alguna qüestió insignificant, més pròpia d'un safareix que d'un Parlament, s'apassionen els ànims, no falta un diputat a la sessió i tots hi van disposats a trencar els pupitres a cops de puny i a rompre, si convé, el bastó sobre l'esquena d'un company.

Les petites intrigues d'una crisi, quatre mormes donades i rebudes per En Prieto, unes trames lectorals en Viti-gudino, unes frases *reals* o suposades i

qualsevol altre motiu més insignificant encara que els apuntats, basten i sobren per a que una sessió esdevingui històrica, és a dir, històricament escandalosa, intervenint-hi amb tota solemnitat els asos de la xerrameca nacional.

I la premsa, aquesta premsa nostra tan pobra de idees, tan escassa d'ingenis i tan rica i abundosa en xafarderies, ompla columnes i més columnes comentant unes discussions que no valen la pena de un solt de crònica.

Mentre tant, com actualment pot observar-se, passen indiferents i amb la sola assistència d'una dotzena mal comptada de diputats, les sessions dedicades a les coses més importants, als assumptes que afecten a la vida de la nació espanyola.

S'estan discutint els nous pressupostos i la reforma tributària. Per a sortir més depressa d'aquestes empalagoses discussions se celebren sessions tardà i dematí. Ni els diputats van al Congrés ni els senadors van al Senat i els capítols de gastos i els de ingressos, i els nous impostos i els augments sobre els vells tributs passen vertiginosament sobre les ordes del dia sense merèixer altra cosa

que alguna observació sense importància d'algun rural de bona fe i quatre comentaris fets d'esma d'algun periòdic més o menys economista.

Els crits i les queixes vindran quan ens presentin la papereta de la contribució. I llavors ja no s'hi serà a temps.

JEPH DE JESPU

Als senyors d'"allà dalt"

Comprent que, ocupadíssims amb el pressupost, no estan per res més, ni paren compte en certs nuvolots estranys que es van formant a «províncies», els anem a despertar l'atenció sobre un, molt negre, que si no el desfan aviat potser quan es determinin, resulti que és massa tard.

En Francisquet viu frenètic Des de aquell dia fatal en que perdé la cartera, no fa més que murmurar i pendre actituds dramàtiques.

Ell fet un ciutadà ras?
Ell fora del ministeri?
Ell un zero? Ell anulat?
Això no pot tolerar-se:
un home tan colossal
per força ha de ser ministre,
i com no ho és... està clar,
gesticula, s'impacienta,
i, resolt a obrir-se pas,
sigui del modo que sigui,
treu, com ja va fer-ho antany,
el Sant Cristo gros patriòtic,
i crida: A mí, catalan!

Darrera això, no cal dir-ho, vindran mítings populars, banquetes de deu mil culleres manifestacions, saraus i missatges plens de firmes. El gran home parlarà en llenguatge apocalíptic, i sortirà allò, tan brau: «República? Monarquia? Les quatre barres de sang!» I tindrem tripijocs seriosos, i Espanya tremolarà i potser tot el tinglado se'n vagi al fi a Cà'n Pistras.

I, qui en serà responsable? Vostès, senyors d'"allà dalt", que han comès la grosseria

de fer Gabinet, deixant arreconat a un patrici com En Francisquet, mirall d'abnegació i conseqüència... i únic en els salts mortals.

Ara bé, ¿com no procuren evitar-ho, organitzant una crisi i fent de modo que el nou Govern al formar li toqués una cartera, la de Foment, la d'Estat, la de Guerra... qualsevolga, doncs, ell, de tots els rams sap?

Senyors, els moments són crítics. En les seves mans està el fer renàixre la calma i el portar un terrabastall. Volen la dolça pau? Vinga lo dit, i la pau vindrà. S'estimen més el fandango? Molt bé: segueixin badant! Ara ja ho saben. No diguin que no els havem avisat

C. GUMA

Batallades de tot arreu

MIL LLANCES

La compenetració i fins si es vol penetració *Hispano-Americano*, és un fet. Ja no tindran més mals de cap els que fins ara s'han preocupat assíduament de l'aproximació de les colònies que's revoltaren contra la metròpoli, de tan bé que les tractava. Ja s'ha acabat el demanar intercanvis intel·lectuals, no n'hi ha necessitat de tota aquesta complicada qüestió de l'intel·lecte. Les coses s'arreglen més depressa. Mil llances i tot llest.

La República Argentina ha regalat mil llances a Espanya, mil llances que, com si diguessim, són altres tans mils cors d'argentins que glateixen per la *madre patria*.

Però senyors, cal confessar que mil llances són sempre mil llances i que amb les llances no hi valen jocs quan són encertadament manejades.

Que no sigui a l'últim que aquestes llances són una petita mostra de les moltes mils que tenen preparades per si un cas?

VERGE SENSE ALTAR

Per dessorre el jou que als homes imposen les diferents religions; per dessorre la veneració i també de l'escepticisme que quiscuns senten per la unió de Déus, Sants i Santets existents, una religió ens uneix a tots d'una faísó inconscient, la santa, la bona religió de la mai prou ponderada tranquil·litat, i entenguim's el bon sentit de la paraula i valgui aquesta aclaració per l'us i abus que del suara dit mot s'ha fet.

Aquesta religió de la tranquil·litat, dita del benestar, tenia una Verge, una Deesa, el cap visible com si diguessim, la Pau.

La Verge tenia un altar, magnífic, fet amb l'esperit de tots els humans. Però ve't aquí que aquests un dia es cansen d'aguantar, i tot anorris!

La Pau ja no té altar i ço que és pitjor, el temple resta revolt, invadit per farizeus de tota mena.

I, ai, senyor! Santa Innocència! Mireu-los; aquests senyors, capdillats per En Poincaré-la-

Guerra, esdeynguts purificadors del Temple i volguent fer creure que ells, junt amb els de Allibió són les columnes fonamentals!

Com si no sapiguessim que, d'amagat, es fan pessigolles als peus per a fer-se caure mutuament i amb a més santa de les intencions.

ON VA LA PAU?

La Pau, la Pau on va? Aneu a sapiguer! Si escolteu als interessats, més ben dit, els que's diuen interessats en aconseguir-la bé, faria ja rato que regnaria sobre dels homes i de tots els altres animals que formen la fauna de la humanitat.

Però, el món diuen que està plè de bones intencions, i aquesta és una de tantes.

ELS DOS GUIES

Poincaré.—Europa, no et deixis enganyar més. El veritable camí de la pau és aquest.

Ço mateix Lloyd George que Poincaré no fan altra cosa que protestes en prò d'aquesta desitjada Pau. Com dos mercaders dels consumats, procuren convèncer, cada hu per la seva part, al gran públic que els escolta. Cada hu d'ells es diu posseïdor del meravellós secret de fer acabar les rencúnies europees que tenen el món trasbalsat, i ambdós es miren amb cera ferotge disposats a esbatussar-se de valent en defensa... de la Pau.

A la Pau, ells, Poincaré i Lloyd George, li assenyalen un camí. Cap dels dos és el bo perquè tan a l'un com a l'altre hi ha el pedruscall i espines de les cancelleries.

La Pau no entrarà en via ampla fins que's decideixin a obrir camí els que veritablement resten nets d'esperit.

RATHENAU

Es força veritat que'ls mateixos efectes tenen diferents causes. Dos atemptats, dos homes morts, En Wilson a l'Anglaterra i En Rathenau a l'Alemanya. El primer té la causa en la lluita de dos interessos; el segon en la de dues concepcions. La mort del gran polític alemany Rathenau, ha d'ésser verament sentida, car ell ha sigut víctima

de l'esperit reaccionari que a Alemanya i fora d'ella està fent l'últim esforç. Les forces pangermanistes inconscientment, re-

perquè aquests són els homes que veritablement guien els pobles vers el camí del Progrés. I de pangermanistes, n'hi han per tot.

CONFLICTE... «ENTRE DOS DEBERES»

Amb perdó del nostre extingit còs de la Guàrdia Municipal, no hi ha altra imatge més apropiat per ridiculitzar al nostre, tantes vegades posat en ridícul, govern, com compararlo amb un individu d'aquest còs armat... de paciència i perquè l'ocasió és bona, amb el municipal de la sarçuela.

Conflicte entre dos deberes... que dijo el autor dramàtic, això és ço que li succeeix al govern de Madrid amb la qüestió de la repatriació.

Amb la més sana de les intencions, si és que en les esferes governamentals resta quelcom sà, corre-cuita vaixells, navilis i tota mena de transports marítims cap a Melilla.

Apa nois, ha arribat l'hora de tornar a casa. Però, si, si! Els que sense dir que són els amos manen, cosa quasi sempre de gran profit, diran que no. I ja tenim l'assumpte empantanegat.

El govern es desespera, o ho fa creure, que pel cas és igual sens que ho sigui. Els d'allí endossen telegrams que en mans d'un altre resultarien subversius i publiquen ordres del dia que foren molt més subversives.

I mentrestant ells no tornen. Posats a fer i seguint la norma que és de costum, val més que esperin un altre Anual, que amb temps i paciència tot arriba. I aleshores, vinga músiques patriòtiques, vinga suscripcions, vinga hospitals de sang i nines de la *crux roja* i festes de la *banderita* i cançons del mateix nom. Mentre que des del seu amagatall, Abd-el Krim guaitarà tot fent ganoyotes i pessigolles als presoners... si en queden!

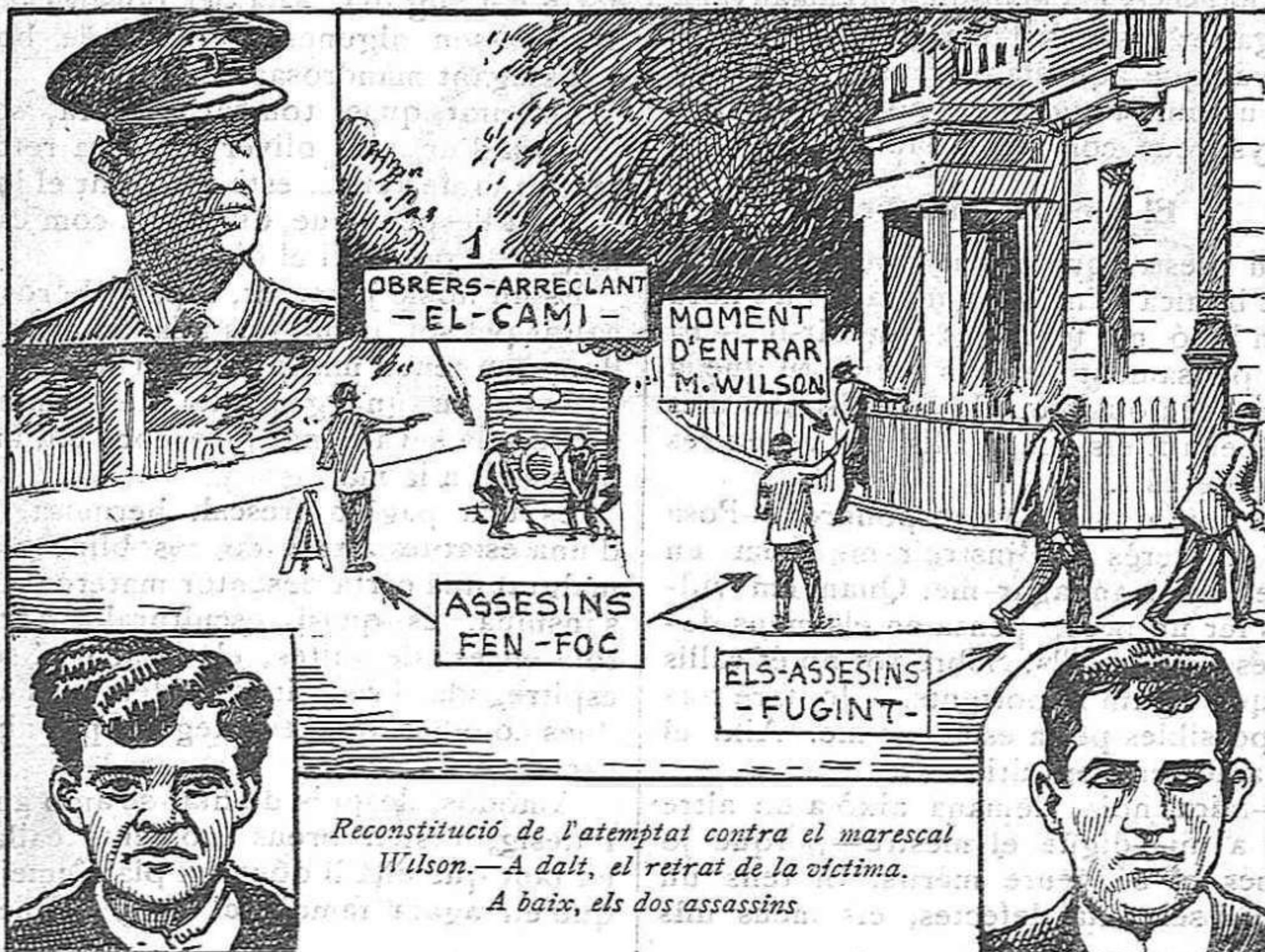
LA MORT DEL MARESCAL WILSON

El greu plet irlandès, que tanta sang ha costat i encara costa, ha traspassat les fronteres per ficar-se al cor mateix de l'Anglaterra.

L'atemptat del que ha sigut víctima el Marescal Wilson, palesa l'estat d'ànim allí existent. Quan més temps passa, més de feres és la lluita, encara que moltes vegades són moltes les causes que obliguen a l'home a ésser fera.

En el món sencer, la mort del prohòm anglès ha produït gran sensació. A tot-arreu i una mica menys aquí.

N'hem vist córrer tanta de sang, n'hem sofert tantes de sancions d'aquesta naturalesa, que fins ja no ens emocionem. I és que nòs altres, per dissort, estem en situació de comprendre potser millor que ningú llurs causes i també llurs efectes.

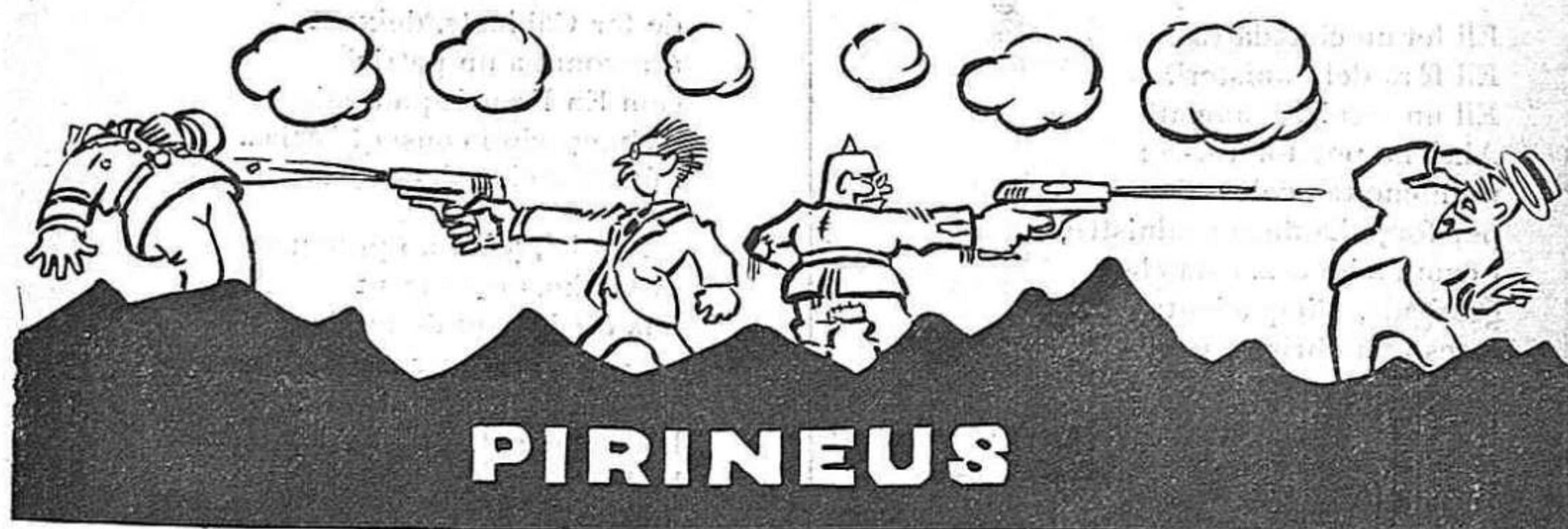
Reconstituïció de l'atemptat contra el marescal Wilson.—A dalt, el retrat de la víctima. A baix, els dos assassins.

EL TEMPLE DE LA PAU

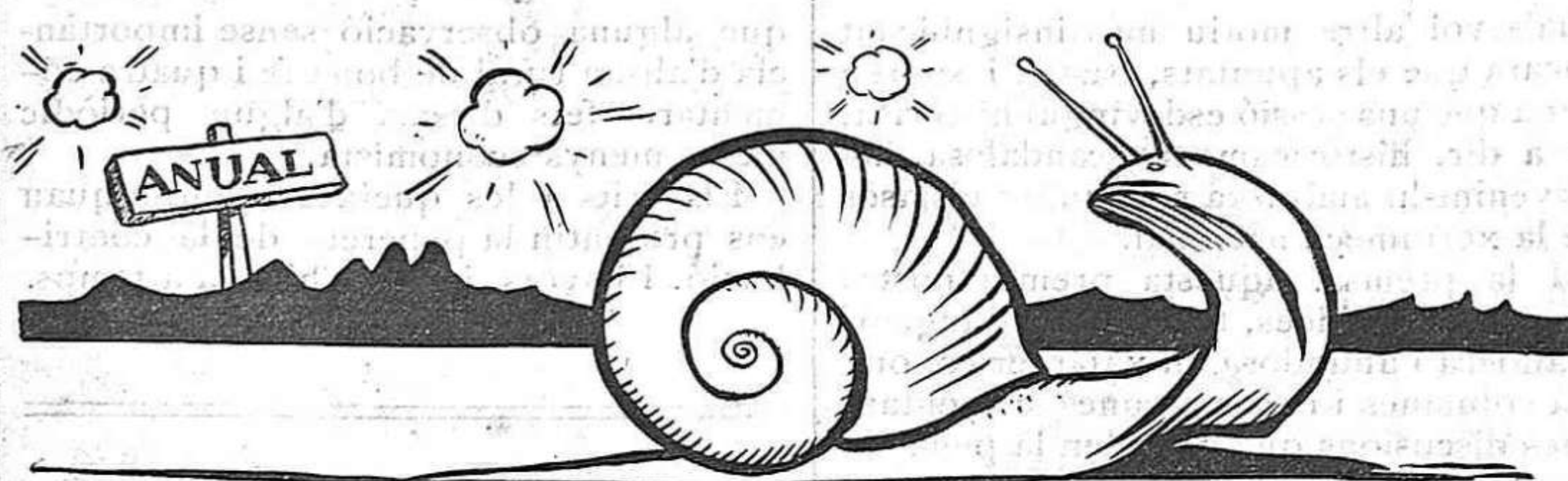
—Treiem-ne els mercaders!

PIRINEUS

En todas partes cuecen habas

« Per Juliol... »

Una dita modernitzada

PETITES HISTORIES

L'incendi

Hi havia un home injust que obligava als llenyataires pobres a vendre-li tota la llenya llur. Ell mateix fixava el preu, que era, com ja us podeu pensar, molt més baix del valor que la llenya tenia.

Un savi li va dir: —Ets com una serp que mossegues a tothom qui pots. Deixa d'emplear la violència amb els teus semblants, si no vols que les malediccions d'aquests caiguin un dia damunt teu.

L'home injust s'enrabià i menyspreuà el consell del savi.

Un dia s'abrandà un fogueral a la cuina de casa seva: es cremà tot el dipòsit de llenya, i de la casa no'n restà més que un munt de cendres. L'home injust es desesperava, cridava com un foll: —D'on pot haver vingut aquest foc? Com pot haver devorat tan ràpidament tota ma casa?

Aquell savi del consell, que s'ensopava a passar, li va dir: —Aquest foc ha sigut abrandat pels sospirs de tots els pobres que tu has robat.

Justícia

A un home curt de gambals li vingué un mal d'ulls molt seriós.

Anà a trobar un veterinari i li va dir: —Dona'm un remei.— El veterinari li aplicà el mateix remei que aplicava als animals, i l'home curt de gambals perdé la vista.

Va anar a queixar-se al jutge per a que castigues al veterinari. El jutge li va respondre: —Si no fossis un ase, no t'hauries valgut del veterinari, sinó del metge. L'home intel·ligent que confia els seus assumptes a un tonto, ja no mereix el nom d'intel·ligent.

L'esclava triomfant

Un marxant molt ric estimava a una de les seves esclaves, la qual d'ençà que se sentia estimada del seu amo s'havia tornat molt insolent.

Un dia, el marxant es queixava de aquesta manera a un amic: —Tan hermosa que és, quina llàstima que s'hagi tornat insoportable!

L'amic li va respondre així: —Quan un home ha confessat amor a una dona, no cal que n'esperis respecte, perquè quan s'és amant i amanta ja no hi ha ni amo ni esclava. Quan un amo amanyaga les galtes rosades d'una esclava cal estranyar que aquesta es mostri orgullosa com un amo i que l'amo porti el pes dels menyspreus, com un esclau?

El mestre enamorat

Un mestre que ensenyava a una noia molt bonica se'n va enamorar, i a l'hora de la lliçó no feia més que dir-li: —El meu pensament està tan plè de tu que ja és més teu que meu. Ja no existeixo més que per tu, els meus ulls no veuen res més que tu...

La noia un dia li va respondre: —Posa tan d'interès en instruir-me com en poses en amanyagar-me. Quan em vulguis fer un petó, pensa en els meus defectes i diga-me'ls. Sobre tot no et callis els que siguin importants... Jo faré tots els possibles per a esmenar-me. Així el teu amor em serà útil.

—Mira, noia, demana això a un altre que a mi—digué el mestre—perquè jo només et sé veure mèrits. Si tens un mèrit i seixanta defectes, els meus ulls

veuran la teva qualitat i els defectes no... —Doncs deixa d'ésser el meu mestre, perquè un mestre enamorat no ens pot fer cap bé en qualitat de mestre i tinc por que més aviat m'ensenyaries a ensopar que a caminar dreta.

A propòsit dels dependents de Comerç

Quasi a l'ensemps que els dependents de Comerç organitzaven un míting per a tractar de la reforma de l'horari a les barriades extremes, ha caigut a les nostres mans un diari local, en quina secció d'anuncis hem vist la següent oferta:

CASAS DE COMIDAS RESTAURANTS Y HOTELES

Me ofrezco llevarles la contabilidad por partida doble a cambio de la comida

Heu's aquí un home que s'haurà passat tres o quatre anys estudiant, dos o tres més guanyant deu duros cada més en un cul d'escriptori i que, un cop arribat a dominar plenament l'exercici de la seva professió, ho dona tot, com el personatge bíblic, per un plat de lleties.

La comptabilitat per partida doble, a canvi de la teca! Ara caldria saber si la gana d'aquest desgraciat és també per partida doble!

Els joves esposos

El sol sembla una brasa de foc. La terra exhala un baf d'ardència saniosa i a l'ensemps marejadora per als qui no estan acostumats a son conreu. Els camps que al entrar la Primavera eren una esperança, avui són una bella realitat; mostrant-se pletòrics de vida i rublerts de fruits i de bellesa.

Som a primers de juny; els sembrats rossegen amb una rossor enlluernadora, oferint pròdigament llurs espigues d'or.

En la vila propera, la campana de la vella església toca a oració. Són les dotze del mig dia. Allà pel polsós caminal, passen algunes parelles de bous arrossegant mandrosament l'arreu.

Assentat, quasi tombat a terra, sota l'ombra d'un vell oliver de soca retorçada com un reneç, està esperant el jove espós a l'esposa que, diligent, com cada dia, té de portar-li el dinar.

Es un home jove, alt, sapat, de rostre colrat pel sol, i amb uns ulls amarats de llum que tenen mirada dolça i sensual.

Enllà, en una giravolta del caminal, apareix la seva dona, jove com ell, amb un cistell a la mà.

Es una pagesa frescal, hermosa. Es d'una estatura alta i de cos blincadiç; i malgrat una certa pesantor maternal que s'insinua, és quasi escultural. Arriba tota encesa de galtes, els braços al sol i espitregada, i sos pits semblen vius com dues colomes que esbateguin per aixecar el vol.

Ambdòs, després de fitar-se amb amor i desig, resten breus moments callats, en tant que ella li dona un plat fumejant que ell agafa famolenc. Ella no menja

gairebé; no té gana. Diu que només menjaria fruita.

Després d'haver dinat, asseguda al costat d'ell, ella, manyaga, reposant sa testa en l'espatlla de l'espós li explica un somni extravagant que la nit passada havia tingut.

—He somniat que erem rics—li diu—rics per a donar tots els benestars al nostre fill...

—Calla, no parlis de riquesa, ni de pobresa!—diu ell.—En aquest instant em sembla que sóc l'home més ditxós de la terra. Em sento fort per tot i capàs de tot i em sembla que el món seria meu si jo volgués...

Callen els dos, ensomniats. Enllà de la plana caldejada tremola l'aire en un guspireig que fa parpallejar. La forta parella sent córrer la sang calenta per llurs venes. De la terra on seuen sembla que els vingui xardor i força.

De sobte ell diu: —Tanta terra que hi deu haver al món, i que només n'hi hagi nou pams per a nosaltres!

—Els nou pams que ens donaran quan morirem...—diu ella.

Llavors ell es redreça, clava els dits a terra, amb un violent afany de possessió i diu:

—Jo la treballo i li faig donar fruit. La terra és meva com jo sóc d'ella. No sé com serà, però jo no moriré sense tenir un tros de terra per al meu fill.

S'ha somogut ell tan fortament, que ella n'ha esdevingut tota vibranta i s'ha mogut el fill en ses entranyes.

RAFAEL MASSIP

REPICS

Aquesta setmana s'ha efectuat una reunió de accionistes del Banc de Tarrassa per a salvar la situació del Banc. Sembla que l'han salvada.

Sempre que ens venen notícies com aquesta, les comparem amb les que ens donen compte de certs desastres marítims. Quan llegim que s'ha salvat el vaixell, desseguida se'ns acut preguntar: I els passatgers? La vida d'un pobre home ens preocupa més que els interessos d'una companyia. Apliqui's el conte.

El dimarts a la tarda una manifestació de mares de soldats que formen part de l'exèrcit expedicionari d'Àfrica va reunir-se davant de Cà la Ciutat. Un grup d'elles intentà inútilment parlar amb l'alcalde. El que demanen aquestes mares és que els seus fills siguin repatriats ja que han complert el temps reglamentari en files i encara segueixen al Marroc.

L'Esquella de la Torratxa d'aquesta setmana es fa ressó d'una queixa semblant, acollint el manifest d'uns pares de soldats que es planyen del mateix que aquestes mares.

Fan bé de queixar-se els que tenen motiu. I cridar fort perquè qui no crida fort no l'escolten. No sempre han de cridar els que no tenen raó. Si com a catalans, o com a senzills espanyols, se ens fa una injustícia, clamem contra la injustícia, no ens deixem trepitjar.

Nosaltres, com sempre, al costat dels que clamem justícia i contra els abusos del poder central

Quin renou, aquests dies, al Passeig de Gràcia! Total un xicot que volia guanyar una juguesca, mil pessetes, estant vuit dies seguits sense fer res, assentat en una cadira del citat passeig Quina gràcia! Foren a mils els que farien el mateix... i tan contents! Sort que trobessin qui els donés les mil pessetes. El reposar i el geure no és un esforç

sinó una voluntat. Ja ho ha dit En Rusiñol a *La alegría que passa* que aquí a Espanya el vici del geure ha perdut a moltes persones. I el del seure també.

Les autoritats—sempre injustes—no han permès que el xicot de la juguesca restés vuit dies assentat al Passeig de Gràcia i probablement se li escaparan les mil pessetes. Això no és just. Precisament és en les altes esferes on es guanyen els milers de pessetes i de duros pel sol fet de poder assentar-se en una cadira ben tova.

I aquest noi, en cadira de ferro i al ras, no se li deixa guanyar una juguesca.

Sembla un cas d'envejal

Els pagesos dels pobles dels voltants de Montserrat, veient passar tants centenars de pomel·listes amb caputxeta blanca, exclamaven:

—D'on ha sortit tanta quitxalla?

A Barcelona també hi ha qui es fa aquesta pregunta:

—D'on surt tanta quitxalla?

D'on? Tots són de la mateixa lloca. Tots són fills de la Ventafocs. Són petites Ventafocs, encarregades de ventar el foc de la fama (i del profit) d'un senyor molt viu.

Sinó que el conte aquí canviarà una mica, elles quedaran en el seu lloc cendrós i humil i ell serà el que's casarà amb una princesa...

—La dels cabells d'or?

—No, la de la bossa de l'or.

Un monument fa poc inaugurat a Madrid, ens ha fet pensar en coses molt tristes. Quin terrible destí deu ésser el d'Espanya, de la Restauració fins aquí, que van tenint monument tots els seus destructors?

Seria molt fàcil fer una llista vergonyosa. Que cadascú la faci *in mente*, com diuen els italians per expressar el que un rumia per dins, i que no surt a fora per una o altra causa.

Parlen els diaris d'un probable i pròxim canvi de Govern...

Això ens recorda aquell director d'orquestra de poble que tenia un veritable horror a canviar de repertori. La seva orquestra tocava deu o dotze peces, sempre les mateixes. Els músics joves, àvids de novetats li preguntaven:

—Senyor Joanet, quina peça tocarem per a variar?

I ell responia inmutable i convençut.

—La mateixa!

No és sols a Espanya on el discurs de Les Planes ha tingut una gran repercusió. També a l'estranger se'n parla i *L'homme Libre* publicava no fa gaires dies un article firmat per son director, l'Eugeni Lautier, fent-hi varies consideracions encaminades a demostrar que en el dit discurs no es volgué dir realment que l'exèrcit francès fos indisciplinat.

L'articulista parlava també de la difícil tasca de lluitar contra certes forces...

I tan difícil!

Tant, que a França encara se'n parla del discurs real i aquí ja ningú se'n recorda.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Joan Puig: Aquesta vegada no podem aprofitar la caricatura. Posi interès, sobre tot, en la pensada; el dibuix ja el corretegem nosaltres. —Un expositor: La intenció és bona, però el desenrotlló no ens agrada. Aprofitarem la idea per a fer-ne quelcom.—A. Fargas i Batlle: Una altra vegada serà, que aquesta no.—T. T. i Roig: Pot aprofitar el treball relatiu a la Sardana. En tenim tants, que ens manca espai per a publicar-los tots. En canvi aprofitarem «L'imperi de la cossa». —J. Zurita: No hi ha manera d'aprofitar-ho. Té d'estudiar molt

Imprèmta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, CARRER del Oim, número 8